

CODI ASSIGNATURA	28876	N. CRÈDITS	6
TÍTOL ASSIGNATURA	PREHISTÒRIA (2. part)		
TIPUS ASSIGNATURA	TRONCAL TITULACIÓ		
PROFESSORS/RES	Rafael MORA TORCAL		
CALENDARI	PRIMER QUATRIMESTRE		
GRUPS	1, 3		
CRÈDITS TEÒRICS	4.5	CRÈDITS PRÀCTICS/TI	1.5

OBJECTIUS

- L'assignatura de Prehistòria pretén donar una visió general de la història de la humanitat, des de llurs orígens fins a les primeres economies agrícoles.
- Donar les bases sobre les que es sustenta l'evolució del gènere *Homo*: conceptes biològics i culturals.
- Sensibilitzar a l'estudiant dels criteris que defineixen als grups humans, així com de les diverses formes en que s'organitzen social i econòmicament.

TEMES

- 1.- El concepte d'Història, Prehistòria, Arqueologia i Antropologia: Corrents de pensament i plantejaments teòrics.
- 2.- Com hem d'aproximar-nos a l'estudi de l'ésser humà: el concepte d'espècie, mamífer, primat i homínid.
- 3.- Els protagonistes de l'evolució: *Aegyptopithecus*, *Dryopithecus*, *Proconsul*, *Kenyapithecus*, *Ramapithecus*, *Sivapithecus*, *Gigantopithecus*.
- 4.- Homínids i Pànids. Filiació entre Homo, Ximpanzé i Goril·la. Models biogeogràfics, anatomia comparada i biologia molecular.
- 5.- Una adaptació bàsica: la locomoció bípeda. Modificacions anatòmiques que es produeixen. Hipòtesi sobre l'origen del bipedisme: per què i per a què?
- 6.- Homínids entre 9 i 4 ma. Àfrica de l'Est vs Àfrica del Sud. *Sahelanthropus*, *Orrorin* i *Ardipithecus*.
- 7.- Homínids: *Australopithecus*, *Paranthropus* y *Kenyanthropus*.
- 8.- El gènere *Homo* i els esquemes cladístics que es generen.
- 9.- Els primers homínids i el seu comportament: Patrons ecològics, climàtics i culturals.
- 10.- Definint el concepte d'humanitat. Els primers instruments lítics.
- 11.- Els primers jaciments arqueològics. L'Olduvaia: Registre fòssil a Olduvai i Koobi Fora. Comportament socio-econòmic dels primers homínids.
- 12.- El gènere *Homo* i l'expansió pel Vell Món. Problemàtica taxonòmica: *H. Ergaster*, *H. Antecessor*, *H. Erectus* y *H. Heidelbergensis*. La instal·lació a Europa.
- 13.- Homínids fora d'Àfrica. Models de gestió de l'espai i el paper del foc.
- 14.- Les proves fòssils de les primeres ocupacions al continent euroasiàtic.
- 15.- L'Homo de i la seva anatomia: un exemple d'especialització al medi ambient. Innovacions tecnològiques, estratègies econòmiques i manifestacions simbòliques.
- 16.- L'Homo de Neandertal i les estratègies tecnològiques desenvolupades. La desaparició del Neandertal: hipòtesis i problemàtica.
- 17.- La transició cap a l'*Homo sapiens*. El model monogenètic i el model multirregional. La genètica en la evolució humana.
- 18.- L'Homo modern. Llegat cultural: art i tecnologia (indústria, enterraments, seriació crono-cultural). Un món complex: organització social i econòmica. La implantació de l'Homo Modern fora d'Àfrica: Europa, Àsia, Oceania i Amèrica.
- 19.- Els últims caçadors: Paleolític Superior Final, Mesolític i Neolític: Ruptura o continuïtat.
- 20.- Orígens dels Neolític: problemàtica sobre el desenvolupament de l'economia de producció. El concepte de Neolític. Problemàtica sobre el seu enquadrament cronològic i definició.
- 21.- El pas d'una economia depredadora a una economia de producció. El concepte de domesticació de plantes i animals. Innovacions tecnològiques. La sedentarització. Problemàtica al voltant de la relació establerta entre economia de producció i immobilitat.

Universitat Autònoma de Barcelona

Servei de Biblioteques

Biblioteques d'Humanitats

RECURSOS

- 1.- Cd-Rom "Los orígenes del Hombre". Aula d'Informàtica de la Facultat de lletres.
- 2.- Cd-Rom "Olduvai". Aula d'Informàtica de la Facultat de lletres.
- 3.- Cd-Rom "Human evolution". Aula d'Informàtica de la Facultat de lletres.

TUTORIES INTEGRADAS

Les tutories integrades corresponents al primer semestre del curs consistiran en una visita e un jaciment paleolític o neolític catalans en grups petits. Prèviament a la visita s'elaborarà un dossier sobre el tema i es programarà, per cada grup, unes sessions introductòries.

BIBLIOGRAFÍA

- ARSUAGA, J.L.; MARTINEZ, I.: *La especie elegida: La larga marcha de la evolución humana*.
- ARSUAGA, J. L. *El collar del Neandertal: En busca de los primeros pensadores*. Ed. Temas de hoy. Madrid 1999.
- BERGER, L.R.; HILTON-BARBER, B.: *Tras las huellas de Eva. El misterio de los orígenes de la humanidad*. Ediciones B. Barcelona 2001.
- BERTRANPETIT, J.; JUNYENT, C.: *Viatge als orígens: Una història biològica de l'espècie humana*. Ed. Bromera, nº 4. Alzira 1998.
- BINFORD, L.R.: *En busca del pasado*. Ed. Crítica, Barcelona 1988
- BOID, R.; SILK, J.B.: *Cómo evolucionan los humanos*. Ariel Ciencia. Barcelona 2001.
- BURENHULT, G. (Ed.). *El amanecer de la humanidad. Los primeros humanos*. Ed. Debate- Circulo de Lectores. vol. 1. Barcelona 1994.
- BURENHULT, G. (Ed.). *Más allá de África. Las primeras migraciones*. Ed. Debate-Circulo de Lectores. Vol. 2. Barcelona 1994.
- BURENHULT, G. (Ed.). *De la Piedra al Bronce. Cazadores, recolectores en Europa, África y Oriente Medio*. Ed. Debate-Circulo de Lectores. Vol. 3. Barcelona 1994.
- BURENHULT, G. (Ed.). *Pueblos de la edad de piedra. Exploradores y agricultores de Asia, América y Pacífico*. Ed. Debate-Circulo de Lectores. Vol. 4. Barcelona 1995.
- CAMPBELL, B.G.: *Humankind emerging*. Ed. Harper Collins Publishers. London 1992. 6a edició.
- CELA, J. Y F. J. AYALA (2001). *Senderos de la Evolución Humana*. Madrid, Alianza.
- CONROY, C. G.: *Reconstructing Human Origins: A modern Synthesis*. Ed. Norton. London 1997.
- CHALINE, J. (2002). *Un millón de generaciones. Hacia los orígenes de la humanidad*. Barcelona, Ediciones Peninsula s.a.
- DENNEL, R.: *Prehistoria económica de Europa*. Ed. Crítica. Barcelona 1987
- DOMINGUEZ, M.: *En el principio de la Humanidad*. Ed. Síntesis, 8. Madrid 1996.
- DOMINGUEZ, M.: *El primate excepcional: El origen de la conducta humana*. Ed. Ariel, 173. Barcelona 1997.
- FULLOLA, J. Mª.; PETIT, M.A.: (Coord.): *La puerta del pasado*. Ed. Martínez Roca S.A. Barcelona 1998.
- GAMBLE, CL.: *Timewalkers: The prehistory of global colonization*. Ed. Penguin Books. 1995.
- GAMBLE, C. (2001). *Las Sociedades Paleolíticas de Europa*. Barcelona, Ariel.

JONES, S.; MARTIN R.; PILBEAM D. (Eds.): *Human Evolution*. Cambridge Univ. Press. 1992.

KLEIN, R. G. (1999). *The Human Career*. Chicago, University of Chicago Press.

LEAKEY, R.E.; LEWIN, R.: *Nuestros Orígenes: En busca de lo que nos hace humanos*. Ed. Crítica. Serie Mayor. Barcelona 1994.

LEWIN, R.: *Evolución Humana*. Biblioteca Científica Salvat. Barcelona 1993.

MOURE, A.; GONZALEZ, M.R.: *La expansión de los cazadores. Paleolítico Superior y Mesolítico en el Viejo Mundo*. Ed. Síntesis. Colección Historia Universal, 3. Madrid 1992.

QUEROL, M.A.: *De los primeros seres humanos*. Ed. Síntesis. Colección Historia Universal, num 2. Madrid 1991.

REDMAN, CH. L.: *Los orígenes de la civilización: Desde los primeros agricultores hasta la sociedad urbana en el Próximo Oriente*. Ed. Crítica. Barcelona 1990.

SCHICK, K.; TOTH, N.: *Making silent stones speak. Human evolution and the dawn of technology*. Ed. Touchstone. 1994

SERVICE, E.R.: *Los cazadores*. Ed. Labor, Barcelona 1973.

STRINGER, CH.; GAMBLE, CL.: *En busca de los Neandertales*. Ed. Crítica. Barcelona 1996.

L'AVALUACIÓ DELS APRENENTATGES

Mètodes d'avaluació dels coneixements teòrics.

L'avaluació dels coneixements teòrics es farà mitjançant **Proves d'elecció múltiple**, amb preguntes de 4 alternatives, descomptant els encerts a l'atzar i transformant decimalment la nota. La correcció de les proves serà sotmesa a requeriments psicòmètrics.

En acabar un examen els alumnes trobaran, al tauler d'anuncis, les respostes considerades vàlides.

De no trobar-se conforme amb alguna de les respostes proposades, caldrà que l'alumne faci per escrit, tot identificant-se, una defensa raonada de la seva alternativa. Aquest escrit serà lliurat a la Secretaria de la Divisió de Prehistòria i serà estudiat pel professor, podent ésser cridat l'alumne per argumentar extensament. Finalment, hom arribarà a una conclusió: manteniment, rectificació o anul·lació.

Les preguntes anul·lades o rectificades bé per procediment anterior o pel resultat de l'anàlisi psicomètrica, seran anul·lades o rectificades per a la totalitat dels examinats.

Tipus i nombre d'avaluacions dels coneixements teòrics.

Hi haurà dos tipus d'avaluació: formativa i acreditativa.

1. Durant el desenvolupament del pla, es faran avaluacions principalment formatives però que tindran contingència sobre la nota acreditativa (superació o no de l'assignatura). Aquestes avaluacions consistiran en veure un vídeo amb contingut referent al temari del curs i la resposta posterior d'una prova de preguntes curtes.

2. Durant el període d'exàmens que marqui la Coordinació es realitzarà l'avaluació final de l'assignatura (primera o segona convocatòria). Aquesta avaluació constarà d'una prova d'elecció múltiple amb preguntes sobre tots els temes desenvolupats.

Criteris per superar l'assignatura.

Haver obtingut una nota de 5 o superior a l'avaluació definitiva. En el cas de no haver superat la primera convocatòria, l'alumne haurà d'examinar-se de nou de tota la matèria, tant teòrica com pràctica.

Les avaluacions formatives realitzades durant el curs seran utilitzades únicament per a millorar la nota final de Teoria. La Nota de Pràctiques serà calculada a partir de criteris, comuns per a tots els grups de l'assignatura.